

Elsbeth

De bergen in een kistje

In mijn werkkamer staat een piepklein houten sigarenkistje. Ooit hebben er kleine knaksigaartjes van De Olifant ingezeten, maar die zijn lang geleden in rook opgegaan. Ze hebben plaatsgemaakt voor het Massif Central, afgegoten in glas, keurig op de juiste maat van het kistje gesneden en voorzien van een donkerblauwe achtergrond die vaag door het glinsterende glas schemert. Het gebergte, in werkelijkheid toch al uitgeblust en afgekoeld en intussen prijsgegeven aan de langzame slijtage van de geologische erosie, ligt miniatuur en getemd tussen cederhouten schotjes. Typisch Elsbeth. Ze observeert de aarde, kneedt de klei, smelt en bakt en giet in vormen en brengt zo de geologie terug tot handzame proporties. Ze is als Vulcanus in zijn smidse, en als dan eindelijk de rokende en borrelende kraters van de Auvergne zijn bedaard en afgekoeld, liggen ze full-size tussen sparrenbossen en wijngaarden en in miniatuur door Elsbeth getemd in een klein sigarenkistje.

De basis van het werk is een reliëfkaart van het Franse IGN, het *Institut National de l'Information Géographique et Forestière*, bekend van de blauwe stafkaarten die in Frankrijk in elke gesorteerde librairie-papéterie in een draaimolentje te koop staan. Voor wandelaar en fietser. Het IGN maakt van sommige streken of departementen ook reliëfkaarten, driedimensionele kaarten van kunststof die als een miniatuurlandschapje bergen en dalen tonen. Zelf vind ik het een genoeg om er met de vinger (ons meest gevoelige kijkzintuig) zachtjes overheen te strijken en zo een gevoel te krijgen omtrent het landschappelijk reliëf. Je kunt rivierlopen volgen, bergruggen opglijden en aan de andere kant weer naar beneden. Het zijn eigenlijk ook kunstwerkjes, niet omdat ze door een kunstenaar gemaakt zijn, maar omdat je je er in kunt verliezen. En ik ken mensen die er een ingelijst aan de wand hebben hangen (dan wordt het echt net kunst). De gebergten van de Auvergne dienden als mal voor de reliëfkaart van het IGN, en de kunststoffen kaart van de Auvergne diende weer als mal voor een glassculptuur van Elsbeth, in veelvoud gemaakt in opdracht van een Frans automobielformaat. Overgeschoten stukjes glazen berglandschap bleken zelf ook weer mooi, en een ervan eindigde in dat houten doosje.

Wie is die vrouw die vulkanen temt? Elsbeth Pluimers heeft haar atelier in een deel van Amsterdam, onder de rook van Schiphol, dat zonder degelijke routebeschrijving volstrekt onvindbaar is en kenmerken vertoont van prettig bohémien. Oude bakstenen defensiegebouwen wedijveren met het onkruid om een plekje in de zon, ekstern kakelen in het geboomte. Daar maakt Elsbeth haar kunst, van klei, glas, metaal, steen en wat niet al. Ze put uit haar kennis van de biologie en de geologie, van fossielen en Aziatische tradities, oud-Griekse kunst en haar ervaringen in Toscane, en mengt en draait en vormt en giet. Ze smelt en kneedt en bakt, zoals de oude goden de aarde bakten, ooit een brok van de zon, die afkoelde en steen werd, en verweerde tot klei, waarvan de mens vervolgens met vuur weer steen kon maken. Voor Elsbeth is dat een vorm van eeuwige recycling: steeds opnieuw wordt steen uit vuur geboren. Daar gaat ze mee aan de slag. Zoals een bewonderaar schreef: Elsbeth Pluimers wil de aarde doorgronden en doorboren in al zijn facetten en lagen. Ik voeg daar graag aan toe: en temmen. Want de getemde aarde is een aarde waar we kunnen leven en waar de mens een cultuurlaag aan kan toevoegen. Goed observeren is daarbij een vereiste, en gebruikmaken van de rijkdom die de aarde

biedt, en niet - zoals Elsbeth tegenover mij opmerkte - net als Vincent van Gogh recht tegenover een Romeinse arena wonen en daar vervolgens niks mee doen. Voor mij is de essentie van Elsbeths werk: het benutten van de aarde en alles wat zich daar in en op bevindt, en daarmee aan de slag gaan. Begrijpen, en temmen, tot het in een sigarenkistje past.

Jelle Reumer